

ด่วนที่สุด

ที่ ศย ๐๑๖/๖๖๕๕

สสค.

ส่ง : กนธ.

รับที่ : ๘๘๙๔๑/๖๗

21 ส.ค. 2567 เวลา 15.30 น.

สำนักงานศาลยุติธรรม

ถนนรัชดาภิเษก เขตจตุจักร

กทม. ๑๐๙๐๐

๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๗

เรื่อง เสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
และร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๓/๙๐๕๗ ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๗

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. พร้อมบันทึกหลักการและเหตุผล
๒. รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับ
๓. สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับ
๔. ตารางเปรียบเทียบร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับ
๕. รายการสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับ
๖. หลักฐานการรับฟังความคิดเห็นของร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับ
๗. หลักฐานการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับ
๘. แผนในการจัดทำกฎหมายลำดับรอง สาระสำคัญ และกรอบระยะเวลาของร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับ
๙. รายละเอียดข้อมูลที่หน่วยงานของรัฐต้องเสนอพร้อมกับการขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๗

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงานศาลยุติธรรมขอเสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีได้ตามพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๒) ร่างพระราชบัญญัติ

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

ด้วยสำนักงานศาลยุติธรรมได้เสนอร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (การกำหนดตำแหน่งเจ้าพนักงานคดีประจำศาลยุติธรรม) ไปยังสำนัก

เลขาธิการ...

เลขาธิการคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๕ โดยในชั้นตรวจพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) เห็นว่า การกำหนดให้มีตำแหน่งเจ้าพนักงานคดีขึ้นเป็นการทั่วไปเพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือศาลในการดำเนินคดีทุกประเภท สมควรดำเนินการโดยการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย จำนวน ๒ ฉบับ ได้แก่

๑) แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เพื่อกำหนดให้มีเจ้าพนักงานคดี กำหนดอำนาจหน้าที่และการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานคดี รวมทั้งกำหนดคุณสมบัติ การแต่งตั้ง การเลื่อนระดับ การบังคับบัญชา และการรักษาจริยธรรม ตลอดจนการบริหารงานบุคคลในเรื่องอื่นเป็นการเฉพาะของเจ้าพนักงานคดี เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา และให้การกำหนดค่าตอบแทนพิเศษของเจ้าพนักงานคดีเป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมตามกฎหมาย ว่าด้วยระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรมกำหนด ซึ่งการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งดังกล่าวจะมีผลเป็นการรับรองตำแหน่งเจ้าพนักงานคดีไว้อย่างครอบคลุมในทุกประเภทคดี เนื่องจากกฎหมายวิธีพิจารณาความฉบับต่าง ๆ ได้บัญญัติรับรองให้นำบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับได้โดยอนุโลมด้วย

๒) แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งเป็นกฎหมายหลักเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของศาลยุติธรรม เพื่อกำหนดให้เจ้าพนักงานคดีซึ่งได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายวิธีพิจารณาความที่บัญญัติให้มีเจ้าพนักงานคดีเป็นข้าราชการศาลยุติธรรม รวมทั้งแก้ไขเพิ่มเติมคุณสมบัติและการประกอบวิชาชีพของผู้สมัครทดสอบความรู้เพื่อบรรจุเป็นข้าราชการตุลาการ กรณีผู้ดำรงตำแหน่งเจ้าพนักงานคดี เพื่อสนับสนุนสายงานเจ้าพนักงานคดีให้เป็นบุคลากรสายวิชาชีพเฉพาะด้าน ทั้งนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับดังกล่าวเสร็จเป็นที่เรียบร้อยแล้ว โดยสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีหนังสือ ที่ นร ๐๕๐๓/๙๐๕๗ ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๗ แจ้งขอให้สำนักงานศาลยุติธรรมดำเนินการเสนอร่างกฎหมายดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีตามขั้นตอนต่อไป

๒. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เพื่อเป็นการรับรองตำแหน่งเจ้าพนักงานคดีซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือศาลในการดำเนินคดีและการดำเนินกระบวนการพิจารณาอื่นใดตามที่ศาลมอบหมายให้ครอบคลุมในทุกประเภทคดี โดยกำหนดให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจออกข้อกำหนดในเรื่องขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่ และคุณสมบัติ การแต่งตั้งเจ้าพนักงานคดี อีกทั้ง กำหนดให้เจ้าพนักงานคดีซึ่งได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายวิธีพิจารณาความที่บัญญัติให้มีเจ้าพนักงานคดีเป็นข้าราชการศาลยุติธรรมตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ และกำหนดคุณสมบัติของข้าราชการศาลยุติธรรมในตำแหน่งเจ้าพนักงานคดีให้ได้รับโอกาสในการมีสิทธิเป็นผู้สมัครทดสอบความรู้เพื่อบรรจุเป็นข้าราชการตุลาการ (สนามเล็ก) อันเป็นการสนับสนุนสายงานเจ้าพนักงานคดีของศาลยุติธรรมให้เป็นบุคลากรสายวิชาชีพเฉพาะด้าน ส่งผลให้การอำนวยความสะดวกในคดีต่าง ๆ ของศาลยุติธรรมเป็นไปด้วยความรวดเร็ว เทียบธรรม และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งเป็นการลดภาระด้านเวลาและค่าใช้จ่ายแก่ประชาชนผู้มีอรรถคดี รวมถึงเพื่อรองรับตามที่ได้รับการจัดสรรอัตรากำลังในตำแหน่งเจ้าพนักงานคดี จำนวน ๕๔ อัตรา เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในศาลยุติธรรม

๓. สำคัญและข้อเท็จจริง

เนื่องจากในแต่ละปีมีคดีที่เข้าสู่การพิจารณาของศาลยุติธรรมเป็นจำนวนมากและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี บางคดีมีความซับซ้อนหรือมีพยานหลักฐานเป็นจำนวนมาก หรือบางกรณีที่ต้องดำเนินการไกล่เกลี่ยอันจะทำให้คดีเสร็จไปจากศาลโดยเร็วได้แต่ศาลไม่ได้ดำเนินการเพราะไม่มีทรัพยากรบุคคลที่เพียงพอ ซึ่งที่ผ่านมาในการพิจารณาคดีสำคัญไม่ว่าคดีอาญาที่เกี่ยวกับการทุจริตและประพฤติมิชอบ

คดีผู้บริโภค และการดำเนินคดีแบบกลุ่มให้มีเจ้าพนักงานคดีทำหน้าที่ช่วยเหลือศาลในการดำเนินคดีและการดำเนินกระบวนการพิจารณาตามที่ศาลมอบหมายเพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปด้วยความรวดเร็ว เทียบธรรม และมีประสิทธิภาพ ดังนั้น เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรมในคดีต่าง ๆ เป็นไปด้วยความรวดเร็ว เทียบธรรม และมีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงสมควรกำหนดให้มีเจ้าพนักงานคดีทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือศาลในการดำเนินคดีและการดำเนินกระบวนการพิจารณาตามที่ศาลมอบหมายได้ในทุกประเภทคดี และกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติหน้าที่และการบริหารงานบุคคลเฉพาะเรื่องของเจ้าพนักงานคดีให้ชัดเจน อีกทั้งกำหนดให้เจ้าพนักงานคดีซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือศาลในการดำเนินคดีและการดำเนินกระบวนการพิจารณาอื่นใดตามที่ศาลมอบหมาย ตามกฎหมายวิธีพิจารณาความที่บัญญัติให้มีเจ้าพนักงานคดีไว้เป็นการเฉพาะเป็นข้าราชการศาลยุติธรรม รวมทั้งสนับสนุนสายงานเจ้าพนักงานคดีของศาลยุติธรรมให้เป็นบุคลากรสายวิชาชีพเฉพาะด้าน

สำนักงานศาลยุติธรรมโดยสำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรมและคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) ได้ดำเนินการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกาดังกล่าวได้ตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับดังกล่าวเสร็จเป็นที่เรียบร้อยแล้ว โดยให้สำนักงานศาลยุติธรรมพิจารณายืนยันความเห็นในร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับ และดำเนินการรับฟังความคิดเห็น รายงานวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายให้สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับดังกล่าว ซึ่งคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมในการประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๗ มีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และมอบหมายให้สำนักงานศาลยุติธรรมดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายต่อไป โดยได้ประกาศรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องตั้งแต่วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๗ ถึงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๗ รวม ๑๖ วัน ผ่านระบบกลางทางกฎหมายและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานศาลยุติธรรม รวมถึงมีหนังสือสอบถามความเห็นไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงยุติธรรม กระทรวงการคลัง และสำนักงานงบประมาณ พร้อมกับรวบรวมสรุปความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง จัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย ดำเนินการเปิดเผยข้อมูลผลการดำเนินงานดังกล่าว โดยผู้เกี่ยวข้องมีความเห็นเป็นส่วนใหญ่ว่าเห็นชอบด้วยในหลักการของร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับนี้

๔.สาระสำคัญของร่างกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

๑) เพิ่มบทนิยามคำว่า “เจ้าพนักงานคดี” หมายความว่า บุคคลซึ่งเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายนี้

๒) กำหนดให้มีเจ้าพนักงานคดีทำหน้าที่ช่วยเหลือศาลในการดำเนินคดีและการดำเนินกระบวนการพิจารณาอื่นใดตามที่ศาลมอบหมาย แต่ต้องมีใช่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีหรือการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ศาลจะต้องเป็นผู้ดำเนินการเองโดยตรงตามกฎหมาย โดยกำหนดให้เจ้าพนักงานคดีตามประมวลกฎหมายนี้ อาจปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือศาลอื่นที่มีเขตอำนาจในการดำเนินคดีประเภทอื่นที่มีกฎหมายวิธีพิจารณาความบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะด้วยก็ได้ รวมทั้งกำหนดให้เจ้าพนักงานคดีซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอื่นแล้ว อาจปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือศาลซึ่งกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายนี้ได้ด้วย

๓) ประธานศาลฎีกามีอำนาจออกข้อกำหนด ในการกำหนดประเภทคดี ขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่ และวิธีการมอบหมายหน้าที่ของเจ้าพนักงานคดีตามกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่กำหนดให้มีเจ้าพนักงานคดีไว้เป็นการเฉพาะ

๔) การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานคดีตามกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่กำหนดให้มีเจ้าพนักงานคดีไว้เป็นการเฉพาะ ให้เจ้าพนักงานคดีนั้นเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

๕) ประธานศาลฎีกามีอำนาจออกข้อกำหนด ในการกำหนดคุณสมบัติ การแต่งตั้ง การเลื่อนระดับ การบังคับบัญชา และการรักษาจริยธรรม ตลอดจนการบริหารงานบุคคลในเรื่องอื่นเป็นการเฉพาะของเจ้าพนักงานคดี

๖) ให้เจ้าพนักงานคดีได้รับค่าตอบแทนพิเศษตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมตามกฎหมาย ว่าด้วยระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรมกำหนด

ร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

๑) กำหนดให้ “ข้าราชการศาลยุติธรรม คือ ข้าราชการผู้มีอำนาจและหน้าที่ในทางธุรการ ซึ่งได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้เป็นข้าราชการตามกฎหมาย ว่าด้วยระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม รวมตลอดถึงเจ้าพนักงานคดีผู้ได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่บัญญัติให้มีเจ้าพนักงานคดี ทำหน้าที่ช่วยเหลือศาลในการดำเนินคดีไว้เป็นการเฉพาะ”

๒) กำหนดให้ข้าราชการศาลยุติธรรมในตำแหน่งเจ้าพนักงานคดีเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสี่ปี หรือเป็นข้าราชการศาลยุติธรรมที่ได้ประกอบวิชาชีพทางกฎหมายในตำแหน่งอื่นตามที่ ก.ต. กำหนด เป็นเวลาไม่น้อยกว่าหกปี และเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมรับรองว่ามีความซื่อสัตย์สุจริต มีความรู้ความสามารถ และมีความประพฤติดีเป็นที่ไว้วางใจว่าจะปฏิบัติหน้าที่ข้าราชการตุลาการได้ ได้รับโอกาสในการมีสิทธิเป็นผู้สมัครทดสอบความรู้เพื่อบรรจุเป็นข้าราชการตุลาการ (สนามเล็ก) ต่อไป

๓) กำหนดให้เจ้าพนักงานคดีซึ่งได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่บัญญัติให้มีเจ้าพนักงานคดีไว้เป็นการเฉพาะ อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นเจ้าพนักงานคดีตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

๔) กำหนดให้บรรดากฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ หรือคำสั่งใดที่ใช้บังคับกับเจ้าพนักงานคดีตามกฎหมายใดที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับต่อไปได้ จนกว่าจะมีกฎ ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ หรือคำสั่งตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

๕. ประโยชน์และผลกระทบ

เนื่องจากในแต่ละปีคดีที่เข้าสู่การพิจารณาของศาลยุติธรรมเป็นจำนวนมากและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี บางคดีมีความซับซ้อนหรือมีพยานหลักฐานเป็นจำนวนมาก หรือบางกรณีที่ต้องดำเนินการไกล่เกลี่ยอันจะทำให้คดีเสร็จไปจากศาลโดยเร็วได้แต่ศาลไม่ได้ดำเนินการเพราะไม่มีทรัพยากรบุคคลที่เพียงพอ ซึ่งที่ผ่านมาในการพิจารณาคดีสำคัญไม่ว่าคดีอาญาที่เกี่ยวข้องกับการทุจริตและประพฤติมิชอบคดีผู้บริโภค และการดำเนินคดีแบบกลุ่มให้มีเจ้าพนักงานคดีทำหน้าที่ช่วยเหลือศาลในการดำเนินคดีและการดำเนินกระบวนการพิจารณาตามที่ศาลมอบหมายเพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปด้วยความรวดเร็ว เที่ยงธรรม และมีประสิทธิภาพ ดังนั้น เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรมในคดีต่าง ๆ เป็นไปด้วยความรวดเร็ว เที่ยงธรรม และมีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงสมควรกำหนดให้มีเจ้าพนักงานคดีทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือศาลในการดำเนินคดีและการดำเนินกระบวนการพิจารณาตามที่ศาลมอบหมายได้ในทุกประเภทคดี และกำหนด

หลักเกณฑ์การปฏิบัติหน้าที่และการบริหารงานบุคคลเฉพาะเรื่องของเจ้าพนักงานคดีให้ชัดเจน อีกทั้งกำหนดให้เจ้าพนักงานคดีซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือศาลในการดำเนินคดีและการดำเนินกระบวนการพิจารณาอื่นใดตามที่ศาลมอบหมายตามกฎหมายวิธีพิจารณาความที่บัญญัติให้มีเจ้าพนักงานคดีไว้เป็นการเฉพาะเป็นข้าราชการศาลยุติธรรม รวมทั้งสนับสนุนสายงานเจ้าพนักงานคดีของศาลยุติธรรมให้เป็นบุคลากรสายวิชาชีพเฉพาะด้าน

อย่างไรก็ตาม ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีผลกระทบด้านงบประมาณและค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรที่ต้องใช้ในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายในการให้มีเจ้าพนักงานคดีทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือศาลในการดำเนินคดีและการดำเนินกระบวนการพิจารณาตามที่ศาลมอบหมายได้ในทุกประเภทคดี และให้มีเจ้าพนักงานคดีเป็นข้าราชการศาลยุติธรรมตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓

๖. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา หรือการสูญเสียรายได้

สำนักงานศาลยุติธรรมมีความจำเป็นต้องดำเนินการจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายด้านบุคลากรข้าราชการศาลยุติธรรม ตำแหน่งเจ้าพนักงานคดี โดยมีต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะต้องใช้ในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายในระยะ ๓ ปีแรก เป็นจำนวน ๗๓,๗๑๒,๙๕๕ บาท (เจ็ดสิบล้านสามพันเจ็ดแสนหนึ่งหมื่นสองพันเก้าร้อยห้าสิบบาท) มีอัตรากำลังที่ต้องใช้ จำนวน ๕๐๓ อัตรา เป็นอัตรากำลังที่มีอยู่แล้ว จำนวน ๔๔๙ อัตรา และเป็นกำลังขอเพิ่มใหม่ จำนวน ๕๔ อัตรา

๗. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑) สำนักงานอัยการสูงสุด มีข้อสังเกตว่า

(๑) ปัจจุบันการทำหน้าที่ของนิติกร เจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์สามารถดำเนินการได้โดยไม่ต้องบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง การจะกำหนดให้เจ้าพนักงานคดีทำหน้าที่ช่วยเหลือศาลควรที่จะดำเนินการในลักษณะเดียวกัน

(๒) การดำเนินการต่าง ๆ ในส่วนของงานธุรการในการอำนวยความสะดวกแก่ศาลในการพิจารณาคดีซึ่งไม่ใช่การวินิจฉัยชี้ขาดคดีหรือการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ศาลจะต้องเป็นผู้ดำเนินการเอง สำนักงานศาลยุติธรรมสามารถดำเนินการได้โดยไม่ต้องกำหนดเกี่ยวกับเจ้าพนักงานคดีไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

(๓) ผู้พิพากษาทำหน้าที่ในการวินิจฉัยชี้ขาดเป็นกลางในระหว่างคู่ความที่น่าพยานเข้าพิสูจน์ความจริงต่อกัน ซึ่งเป็นหน้าที่ของคู่ความที่มีภาระการพิสูจน์ข้อเท็จจริงที่ตนยกขึ้นกล่าวอ้างผู้พิพากษาจะไม่เข้าแทรกแซงในระหว่างที่คู่ความดำเนินคดีอยู่ ดังนั้น กระบวนการพิจารณาในการรับฟังข้อเท็จจริงต่าง ๆ เพื่อวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงและข้อพิพาทในคดีจึงเป็นหน้าที่ของผู้พิพากษาที่จะต้องเข้ามามีบทบาทในการดำเนินการด้วยตนเอง การดำเนินการที่ไม่ใช่การพิจารณาคดีซึ่งเป็นการให้เจ้าพนักงานคดีดำเนินการ ควรดำเนินการเป็นการภายในไม่ควรบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

(๔) การกำหนดประเภทคดี ขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่ และวิธีการมอบหมายหน้าที่ของเจ้าพนักงานคดีให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาเห็นว่า เป็นหลักเกณฑ์ที่กว้างเกินไปเพราะกระบวนการพิจารณาในศาลทุกศาลนั้นทุกขั้นตอนมีความสำคัญต่อคู่ความ ดังนั้น แม้จะมีใช่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดี เช่น การสอบคำให้การ การสืบพยาน การส่งรับคำคู่ความ การกำหนดให้มีเจ้าพนักงานคดีในศาลยุติธรรมอาจส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในการดำเนินคดีในศาลยุติธรรม

๒) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) เห็นชอบด้วยกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับ เว้นแต่ไม่เห็นชอบด้วยกับการที่จะให้ประธานศาลฎีกามีอำนาจออกข้อกำหนดในการกำหนดคุณสมบัติ การแต่งตั้ง การเลื่อนระดับ การบังคับบัญชา และการรักษาจริยธรรม ตลอดจนการบริหารงานบุคคลในเรื่องอื่นเป็นการเฉพาะของเจ้าพนักงานคดี ซึ่งการบริหารงานบุคคลของเจ้าพนักงานคดีตามร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ควรกำหนดให้ดำเนินการตามที่ ก.ศ. ซึ่งมีอำนาจเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการศาลยุติธรรมตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นผู้กำหนด

๓) สำนักงานประมาณ เห็นชอบด้วยกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับ แต่มีข้อสังเกตว่าการกำหนดให้มีเจ้าพนักงานคดีเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระงานของศาลในการดำเนินคดี สำนักงานศาลยุติธรรมควรจัดทำแผนกรอบอัตรากำลังของตำแหน่งดังกล่าวเท่าที่จำเป็นโดยพิจารณาถึงความคุ้มค่า ต้นทุนและผลประโยชน์ เสถียรภาพและความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมตลอดจนความยั่งยืนทางการคลังของรัฐ เพื่อมิให้เป็นภาระงบประมาณในระยะยาว

๔) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และกระทรวงยุติธรรม เห็นชอบด้วยกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับ

๘. ขอกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

การเสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) ได้ตรวจพิจารณาเสร็จเป็นที่เรียบร้อยแล้ว และสำนักงานศาลยุติธรรมได้แจ้งยืนยันความเห็นในร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับต่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแล้ว และคณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมในการประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๗ มีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และมอบหมายให้สำนักงานศาลยุติธรรมดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายต่อไป

๙. ข้อเสนอของส่วนราชการ

สำนักงานศาลยุติธรรม เห็นควรเสนอร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ก่อนเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายธานี สิงหนาท)

เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม

สำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม

ส่วนพัฒนากฎหมาย (อาทิตย)

โทร. ๐๙ ๕๒๐๔ ๘๘๖๔

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@coj.go.th